

Yhdessä
koulutustakuuseen

Turvapaikanhakijatilanteesta lasten ja nuorten parissa toimiville

Maaliskuu 2016

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Johdanto

”Yhdessä koulutustakuuseen” -hanke järjesti 4.3.2016 turvapaikanhakijatilannetta käsittelevän tilaisuuden Helsingin Diakoniaopistolla.¹ Tarkastelun keskiössä olivat turvapaikkaa hakevat lapset ja nuoret aikuiset sekä heidän kotoutuminen ja koulutuspolut oleskeluluvan saamisen jälkeen. Tilaisuus oli alun perin suunniteltu pienelle suomalais-virolaiselle koulutusalan asiantuntijaryhmälle. Hyvin lyhyessä ajassa tilaisuuteen oli kuitenkin ilmoittautunut sektorirajat ylittäen yli 120 osallistujaa. Tämä yllätti koko projektin ja tilaisuuden järjestäjät. Suuri kiinnostus kertoo aiheen ajankohtaisuudesta ja tiedon tarpeesta, joka nopeasti muuttuneessa tilanteessa vallitsee.

Tilastokeskuksen mukaan vuoden 2014 lopussa Uudellamaalla asui yhteensä reilu puoli miljoonaa (518 657) alle 29-vuotiasta. Heistä vieraskielisiä oli 12 % (reilu 64 000) ja ulkomaankansalaisia noin 7 %. Suurimmat kieliryhmät olivat venäjä, viro ja somali. Vuoden 2015 aikana Suomeen saapui lähes 32 500 turvapaikanhakijaa, joista enemmistö (63 %) oli irakilaisia, seuraavaksi eniten afganistanilaisia (16 %). Heistä enemmistö on nuoria aikuisia. Yksintulleita alaikäisiä turvapaikanhakijoita, joista suurin osa on 16–17-vuotiaita, oli 3024, suurimpana ryhmänä afganistanilaiset (63 %).² On arvioitu, että vuoden 2015 aikana saapuneista noin kolmannes tulee saamaan oleskeluluvan Suomesta. On myös oletettavaa, että heistä merkittävä osa sijoittuu ennemmin tai myöhemmin Uudenmaan alueelle muuttaen maahanmuuttajaryhmien kieli- ja kulttuurijakaamaa.

Jokaisella Suomeen saapuvalla lapsella ja nuorella on oma perhe-, koulutus- ja kulttuuritausta, arvot ja asenteet sekä uskonnollinen tai ei-uskonnollinen maailmankuva. Nämä taustat yhdistettynä lähtö- ja vastaanottoon kokemuksiin vaikuttavat lapsen ja nuoren kotoutumisprosessiin. Heillä jokaisella on myös yksilöllisiä tuen tarpeita, joihin palvelurakenteiden tulee kyetä vastaamaan. Samoin heillä jokaisella on jotain tarjottavaa myös suomalaiselle yhteiskunnalle.

Tämä katsaus on syntynyt maaliskuisen tilaisuuden pohjalta. Sen tarkoitus on vastata tiedon tarpeeseen, joka nopeasti muuttuneessa tilanteessa on syntynyt. Samalla tämän muutoksen keskellä myös tieto ja käytänteet muuttuvat nopeasti, mistä johtuen tiedon päivitystä ja uudelleen päivitystä tarvitaan jatkuvasti. Oppaaseen on koottu asiantuntijoiden esitysten keskeisiä sisältöjä, jotka kirjoitushetkellä maaliskuussa 2016 olivat vallitsevina käytänteinä. Esille nostetaan myös yleisimpiä esiin nousseita kysymyksiä ja vastauksia niihin. Lisäksi loppuun on koottu sanastoa sekä hyödyllisiä linkkejä.

Tilannekatsaus

Vuoden 2015 aikana Suomeen saapui yhteensä noin 32 500 turvapaikanhakijaa. Vuoden aikana keskeisin maahantulon reitti oli Suomen ja Ruotsin välinen Haaparannan ja Tornion raja, jonne myös perustettiin syyskuussa 2015 järjestelykeskus.³ Vuoden 2016 alkupuolella Tornion kautta Suomeen saapuneiden osuus on ollut vähäistä erityisesti siitä syystä, että Ruotsin ja Tanskan sekä Tanskan ja Saksan rajalla on

otettu käyttöön sisärajatarkastukset. Tulijoita on kuitenkin ollut Venäjältä Sallan ja Rajajoosepin raja-asemien kautta.⁴ Samalla maasta on poistunut jo liki 4 000 irakilaista

Kun turvapaikanhakija saapuu Suomeen, hän jättää turvapaikkahakemuksen poliisille tai rajavalvontaviranomaiselle. Poliisi aloittaa turvapaikkatutinnan, jossa selvitetään henkilön henkilöllisyys ja matkareitti. Seuraavassa vaiheessa hakijalle tehdään turvapaikkapuhuttelu Maahanmuuttovirastossa. 1.3.2016

¹ Alaikäisten ja nuorten aikuisten turvapaikanhakijoiden tilanne, kotoutuminen ja koulutuspolut -seminaari

² Maahanmuuttovirasto. Turvapaikka- ja pakolaistilastot.

³ Sisäministeriön mediatiedote 22.9.2015

⁴ Oikeus- ja työministeri Jari Lindströmin tiedotustilaisuus kotouttamisesta 10.2.2016

alkaen poliisi ja Rajavartiolaitos rekisteröivät hakemukset ja Maahanmuuttovirasto hoitaa sekä turvapaikatutkiminnan että turvapaikkahuuttelun. Tarkoitus on, että sekä tutkinta että huuttelu voitaisiin pitää Maahanmuuttovirastossa samaan aikaan. Näin käsittely on sujuvampaa ja myös hakemusten käsittelyajat lyhenevät.⁵

Vastaanottoyksiköt

Vastaanotto toiminnan ohjaus, suunnittelu ja valvonta kuuluvat Maahanmuuttovirastolle (Migri). Vuoden 2014 lopussa Suomessa oli yhteensä 20 vastaanottoyksikköä, joissa asui 3 300 asukasta. Näistä Uudenmaan ainoat yksiköt sijaitsivat Helsingissä. Vuoden 2015 lopussa vastaanottoyksiköitä oli perustettu koko maahan jo 144 ja niissä oli asukkaita yhteensä 27 300. Uudenmaan yksiköt sijaitsevat Helsingissä, Hyvinkäällä, Vantaalla, Espoossa, Porvoossa, Vihdissä, Kirkkonummella, Raaseporissa ja Nurmijärvellä.⁶

Myös alaikäisten vastaanottoyksiköiden määrä on monikertaistunut vuoden 2015 aikana. Vuoden 2014 lopussa Suomessa oli kahdeksan alaikäisten vastaanottoyksikköä, joista Uudenmaan ainoa yksikkö sijaitsi Espoossa. Vuoden 2015 aikana yksiköiden määrä nousi 68 alaikäisyksikköön. Uudenmaan alaikäisyksiköt sijaitsevat Espoon lisäksi Helsingissä, Vantaalla, Nurmijärvellä, Lohjalla, Siuntiossa, Porvoossa ja Inkoolla. Alaikäisten vastaanotto toiminnan muotoja ovat ryhmäkodit, tukiasumisyksiköt sekä yksityismajoitus (sukulais- tai läheisperhe).

Vastaanotto keskuksien ylläpidosta vastaavat mm. valtio, kunnat, kuntayhtymät, järjestöt, säätiöt tai yritykset. Maahanmuuttovirasto sopii ylläpitäjän kanssa vastaanotto keskuksen perustamisesta, lakkauttamisesta ja toimipaikasta. Maahanmuuttovirasto vastaa myös vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta. Esimerkiksi Helsingin kaupunki ylläpitää Helsingin vastaanotto keskusta (toimipisteet Kaarlen-

kadulla ja Punavuorella) ja Metsälän vastaanotto keskusta. Keskusten kapasiteetti on tällä hetkellä lähes 1000 paikkaa. Lisäksi reilu tuhat ihmistä on yksityismajoituksessa.

Vastaanotto yksiköiden lakisääteiset palvelut koostuvat majoituksesta, vastaanottorahasta, sosiaalipalveluista (neuvonta, ohjaus, sosiaalisten ongelmien selvittäminen, muut tukitoimet), terveyspalveluista (mm. terveysinfo ja ohjaus, akuutit vastaanotot, poliorokotukset), tulkki- ja käännöspalveluista, työ- ja opinto-toiminnasta sekä aterioista.

Keväällä 2016 siirrytään kotouttamiseen liittyviin kysymyksiin

Vuonna 2015 maahan saapuneet turvapaikanhakijat alkavat saada päätöksiä hakemuksiinsa vuoden 2016 aikana. Ilman huoltajaa maahan tulleet lapset ja nuoret asuvat päätöstä odottaessaan joko ryhmäkodissa, tukiasuntolassa tai kansanopistossa.

Oleskeluluvan saatuaan lapset ja nuoret siirtyvät perheryhmäkoteihin. Kunnat ovat perustaneet näitä yksiköitä tekemällä sopimuksen alueellisen ELY-keskuksen kanssa. Perheryhmäkotien nuoria on myös yksityismajoituksessa (sukulaisten luona), kansanopistoissa tai tuetuissa asumisyksiköissä.

Perheryhmäkodissa tuetaan nuorta itsenäiseen elämään siirtymisessä. Perheryhmäkodista on muutettava pois, kun täyttää 18 vuotta. Sen jälkeen nuoresta tulee jonkin kunnan asukas. On suositeltavaa, että kunta järjestää nuorelle sen jälkeen jälkihuoltoa, johon hän on oikeutettu siihen saakka kunnes täyttää 21 vuotta.

⁵ [Maahanmuuttovirasto, Asiakastiedote 29.2.2016](#)

⁶ [Olli Snellman, Maahanmuuttovirasto 4.3.2016](#)

Käytännön kysymyksiä ja vastauksia

Kuka vastaa turvapaikkahakijatilanteen kokonaiskoordinaatiosta?

Sisäministeri Petteri Orpon kokoama asiantuntijaryhmä johtaa turvapaikanhakijoiden määrän nopeasta kasvusta syntynyttä tilannetta Suomessa. Ryhmän tehtävänä on ylläpitää tilannekuvaa maahanmuuton kokonaisuudesta, päättää toimenpiteistä ja sopia johtamisjärjestelyistä. Sisäministeriön lisäksi ryhmässä on edustajat Maahanmuuttovirastosta, Poliisihallituksesta, Rajavartiolaitoksesta, Suojelupoliisista sekä ulkoasiainministeriöstä. Työskentelyä ohjaa sisäministeriön kansliapäällikkö Päivi Nerg.

Kuka maksaa turvapaikanhakijoista vastaanottokeskuksissa syntyvät kulut?

Vastaanoton järjestelykulut korvaa valtio.

Mikä on ELY-keskusten rooli ja tehtävä?

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY-keskus) tehtävänä on pakolaisten kuntaan ohjaaminen. Ne neuvottelevat kuntien kanssa pakolaisten vastaanotosta etukäteen, jotta pakolaisten tuloon voitaisiin varautua tarvittavin toimenpitein. Näistä ensimmäiseksi tärkein on asunto ja sen jälkeen hakeutuminen oppilaitokseen tai kotoutumiskoulutukseen, jollei työikäiselle löydy töitä heti kuntaan muuton jälkeen. ELY-keskuksen kanssa tehty sopimus on edellytyksenä sille, että valtio maksaa kunnalle korvauksia pakolaisten vastaanotosta aiheutuvista alkuvaiheen kustannuksista. Kunnalle maksetaan 3 tai 4 vuoden ajan ns. laskennallista korvausta vastaanotetuista henkilöistä siten, että alle 7-vuotiaasta vuosikorvaus on 6 845 euroa ja yli 7-vuotiaasta 2 300 euroa. Lisäksi korvataan erityiskustannuksia sosiaali- ja terveysmenoista ja mm. tulkkauksesta todellisten kulujen mukaan.

Paljonko turvapaikanhakijoille maksetaan korvausta?

Lain mukaan turvapaikanhakijalle tulee maksaa vastaanottokeskuksessa vastaanotto- ja käyttörahaa. Jos keskuksessa tarjotaan ateria, on yksin maahan tulleelle aikuiselle maksettavan vastaanottorahan suuruus 92,30 euroa/kk. Jos hänellä on puoliso tai täysi-ikäisiä lapsia mukana, maksetaan heille kullekin 76,01 euroa/kk. Perheen kanssa asuvasta lapsesta maksetaan 59,72 euroa kuussa. Jos vastaanottokeskuksessa ei tarjota aterioita (esim. yksityismajoituksessa), on vastaavat summat suuremmat. Esimerkiksi yksinasuvalle aikuiselle 314,91 euroa, muille yli 18-vuotiaille 266,04 ja lapselle 200,89 euroa.

Asuvatko yksin tulleet alaikäiset samoissa vastaanottokeskuksissa yhdessä aikuisten kanssa?

Eivät. Alaikäisten vastaanotto toiminnan majoitusmuotoja ovat ryhmäkoti (0-17- vuotiaat), tukiasumisyksiköt (16-17-vuotiaat) sekä yksityismajoitus (sukulais- tai läheisperhe). Nämä majoitusmuodot voivat olla aikuisille ja perheille suunnattujen vastaanottokeskusten yhteydessä, mutta käytännössä ovat usein hyvinkin etäällä toisistaan.

Voiko turvapaikanhakija aloittaa heti opinnot Suomessa?

Oppivelvollisuusikäiset pääsevät kunnan järjestämään peruskoulun valmistavaan opetukseen. 17 vuotta täyttäneille pyritään järjestämään paikka aikuisten perusopetuksen valmistavaan ohjelmaan, jos he tarvitsevat perusopetusta. Haasteena ovat kuitenkin usein erityisesti oppivelvollisuusiän ylittäneet nuoret.

Mitä tarkoitetaan lapsen "edustajalla"?

Ilman huoltajaa maahan tulleelle alaikäiselle lapselle tai nuorelle määrätään edustaja. Edustajan etsii ryhmäkodin sosiaalityöntekijä ja käräjäoikeus antaa määräyksen eli valtuuttaa hänet toimimaan tietyn lapsen edustajana. Edustajan tehtävänä on käyttää puhevaltaa lasta koskevista asioista. Hänen tehtäviinsä ei kuulu

lapsen hoito, kasvatus tai muu huolenpito. Edustajan työ päättyy, kun nuori täyttää 18 vuotta tai jos lapsi saa perheensä Suomeen perheenyhdistämisenä. Kunta voi kuitenkin halutessaan järjestää jälkihuollossa oleville 18–21-vuotiaille tukihenkilön. Ilman huoltajaa olevan lapsen edustajalle maksetaan palkkio. Maksaja on turvapaikkaprosessin ajan Maahanmuuttovirasto ja oleskeluluvan saamisen jälkeen ELY-keskus.

Mitä tarkoitetaan jälkihuollolla?

Nuori tarvitsee usein apua itsenäistymiseensä, etenkin jos on tullut vastikään maahan. Jos kunta järjestää jälkihuollon tukea, valtio korvaa kunnalle aina 21 ikävuoteen saakka. Apua järjestetään hyvin vaihtelevasti eri paikkakunnilla. Espoo toimii edelläkävijänä tarjoten jälkihuoltoa 18–21-vuotiaille maahan tulleille nuorille. Jälkihuollossa työskentelevät sosiaalityöntekijä ja sosiaaliohjaaja.

Mikä on järjestöjen ja vapaaehtoisten rooli kokonaisuudessaan?

Järjestöjen ja vapaaehtoisten rooli on suuri. Esimerkiksi SOS-lapsikylä, Pelastakaa Lapset ry ja A-klinikkasäätiö ylläpitävät alaikäisten tukiasumisyksiköitä ja ryhmäkoteja. Paljon uusia toimijoita erilaisine käytänteineen on tullut mukaan toimintaan. Esimerkiksi Espoossa toimii Facebook-ryhmä "Espoon alaikäisten turvapaikanhakijoiden tukiryhmä". Ryhmän kautta järjestetty vapaaehtoistoiminta koostuu mm. läksyavusta, harrastuksiin kuljettamisesta, vaatelahjoituksista sekä retkien ja yhteiskuntaan tutustumisen organisoinnista. Harrastusten sekä yhteisten retkien ja aktiviteettien järjestämisessä vapaaehtoisilla sekä järjestöillä on suuri rooli. Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt avustusta hankkeille, joissa järjestetään turvapaikanhakijanuorille mielekästä vapaa-ajantoimintaa.

Kuva: Suldaan Said Ahmed

Keskeinen lainsäädäntö ja viranomaisia ohjaavat asiakirjat

Seuraavat lait säätävät vastaanottoon ja kotoutumiseen liittyen

Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta sekä ihmiskaupan uhrin tunnistamisesta ja auttamisesta tai lyhyemmin **vastaanottolaki** säätelee vastaanottokeskusten tehtäviä ja toimintaa. Lain keskeisiä arvoja ovat yhdenvertaisuus, joustavuus, ammatillisuus sekä turvallisuus.

Laki kotoutumisen edistämisestä tai lyhyemmin **kotoutumislaki** määrittelee maahanmuuttajien kotoutumisen edistämistä ja pakolaisten kuntaan ohjaamista, mukaan lukien ilman huoltajaa maahan tulleet alaikäiset. Kotoutumislaki koskee kaikkia Suomessa asuvia maahanmuuttajia, joilla on ulkomaalaislaissa tarkoitettu voimassa oleva oleskelulupa Suomessa. Laki tuli voimaan 1.9.2011.

Ilman huoltajaa Suomeen tulleiden alaikäisten turvapaikanhakijoiden vastaanotto toimintaan liittyen sovelletaan Lastensuojelulain säännöksiä mm. ryhmäkotien ja perheryhmäkotien toiminnan osalta. Esimerkiksi lastensuojelulain 59 § mukaan yhdessä asuinyksikössä voi olla enintään seitsemän lasta, heitä kohden vähintään seitsemän hoito- ja kasvatustehtävissä toimivaa työntekijää, ja edelleen samaan rakennukseen voi olla sijoitettuna enintään 24 lasta.

Ulkomaalaisen maahantuloon, maastalähtöön sekä oleskeluun ja työntekoon Suomessa sovelletaan Ulkomaalaislakia.

Muut toimintaa ohjaavat asiakirjat

Hallituksen turvapaikkapoliittinen toimintasuunnitelma (8.12.2015) toimii hallituskauden aikaisena toimien suunnittelun ja jalkauttamisen ohjenuorana. Maahanmuuttoviraston vastaanotto toiminnan strategia raamittaa toimintaa ja sisältää tulos-tavoitteet. Se on tehty yhteistyössä vastaan-ottokeskusten kanssa.

Sanastoa

Turvapaikanhakija on henkilö, joka hakee vieraasta valtiosta suojelua ja oleskeluoikeutta. **Turvapaikkapäätös** voi olla myönteinen tai kielteinen. Turvapaikkahakemus voidaan jättää myös tutkimatta tai se voi raueta.

Vastaanotolla tarkoitetaan vastaanotto- ja järjestelykeskusten sekä niiden järjestämien vastaanottopalvelujen kokonaisuutta, jonka tehtävänä on turvata turvapaikanhakijan toimeentulo ja huolenpito.

Vastaanottokeskus on paikka, johon turvapaikanhakija majoitetaan ja joka **järjestää** kansainvälistä suojelua hakevan ja tilapäistä suojelua saavan **vastaanottopalvelut**. Vastaanottokeskuksia ylläpitävät mm. valtio, kunnat, kuntayhtymät, muut julkisoikeudelliset yhteisöt sekä säätiöt. Vastaanottopalveluihin kuuluvat **majoitus, vastaanotto- ja käyttöraha, sosiaalipalvelut, terveydenhuoltopalvelut, tulkki- ja käännöspalvelut sekä työ- ja opintotoimintaa**. Lapsille tarkoitetut ryhmäkodit ja tukiasuntolat ovat myös vastaanottokeskuksia. Ilman huoltajaa oleville lapsille tarkoitetuissa ryhmäkodeissa ja tukiasuntoloissa voidaan järjestää täysi ylläpito. Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ovat suuressa roolissa.

Maahanmuuttoviraston (Migri) on sisäministeriön alainen virasto, joka käsittelee ja ratkaisee maahantuloon, maassa oleskeluun, pakolaisuuteen sekä Suomen kansalaisuuteen liittyviä asioita. Sen tehtävänä on sopia vastaanottokeskuksen perustamisesta, lakkauttamisesta ja toimipaikasta sekä vastata vastaanoton käytännön toiminnan ohjauksesta, suunnittelusta ja valvonnasta. Maahanmuuttovirasto maksaa vastaanotto- ja järjestelykeskuksen perustamis- ja ylläpitokustannukset sekä palvelujen tuottajalle korvauksen vastaanottopalveluiden järjestämisestä.

Tutustu myös muihin käsitteisiin [maahanmuuttoviraston sivuilla >>](#)

Hyödyllisiä linkkejä

Tilastotietoa

[Maahanmuuttoon liittyvää tilastotietoa \(Maahanmuuttovirasto\) >>](#)

[Väestön kansalaisuuteen, syntyperään ja kielitaustaan liittyvää tilastotietoa \(Tilastokeskus\) >>](#)

Yleistä tietoa, hankkeita ja oppaita

[Kotouttaminen.fi - kotouttamisesta ja pakolaisten vastaanotosta \(Työ- ja elinkeinoministeriö\) >>](#)

[Lasten tukiverkko. Vertaiset alaikäisten turvapaikanhakijoiden tukena \(Suomen pakolaisapu\) >>](#)

[Yksin Suomessa - Edustajan tietopaketti \(Lastensuojelun keskusliitto\) >>](#)

[Perheenyhdistämisen hyvät käytännöt. Työskentelymalli perheenyhdistämisen kautta saapuvien maahanmuuttajien vastaanottoon \(Lehtonen & Niinimäki, 2015\) >>](#)

[Nuorisotakuun seurantaraportti. Maahanmuuttajanuoret. \(Helsingin kaupunki 2015\) >>](#)

[HALATEN - haavoittuvasta lapsuudesta ehjään aikuisuuteen -projekti \(päättynyt 2015\) >>](#)

[Toiminnasta maahanmuuttajanuorten tuettuun asumiseen liittyen \(EHJÄ ry\) >>](#)

Opetus- ja koulutus

[Vastaanottokeskuksissa toteutettu alkuvaiheen osaamisen tunnistaminen. Testipiste, Sandberg & Stordell, 2016 \(Tiedote OKM, 21.3.2016\) >>](#)

[Maahanmuuttajien koulutuspolut ja integrointi - kipupisteet ja toimenpide-esitykset. \(Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2016:1\) >>](#)

[Asiantuntijaryhmältä ehdotuksia maahanmuuttajien saamiseksi nopeammin koulutukseen ja työelämään. \(Tiedote OKM 4.2.2016\) >>](#)

[Tietoa turvapaikanhakijoiden varhaiskasvatuksesta ja esi- ja perusopetuksesta. \(Verkkouutinen OKM 15.10.2015\) >>](#)

[Aikuisten maahanmuuttajien perusopetus. Kehittämisehdotukset. \(Opetus- ja kulttuuriministeriön työryhmämuistioita ja selvityksiä 2014:23\) >>](#)

[Maahanmuuttajataustaisten nuorten koulutuspolut Helsingissä. Työryhmän raportti ja esitys toimenpiteiksi. \(Helsingin kaupunki 2014\) >>](#)

[Turvapaikanhakijoiden osaamisen arviointi- ja näyttökeskus Metropoliaan \(Uutinen 5.2.2016\) >>](#)

[Funzi – mobiilisovellus turvapaikan hakijoille Suomen kielen ja kulttuurin tutustumiseen >>](#)

Työllistyminen

[TE-toimiston palvelut maahanmuuttajille >>](#)

[Töissä Suomessa – tietoa maahanmuuttajalle 13 kielellä \(Työterveyslaitos\) >>](#)

Terveys ja terveydenhoito

[Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden infektio-ongelmien ehkäisystä. \(Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2009:21\) >>](#)

[Turvapaikanhakijoiden infektioiden ehkäisy ja rokotukset, THL \(6.10.2015\)](#)

Kuva: Mari Kuronen-Hakkarainen

Katsaus on toteutettu osana ESR-rahoitteista Yhdessä koulutustakuuseen -hanketta.

Hanketta koordinoi Uudenmaan liitto ja siihen osallistuu 20 toisen asteen ammatillisen koulutuksen järjestäjää Uudeltamaalta. Hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä nuorten ohjaus- ja neuvontapalveluiden parissa toimivien alueen toimijoiden kanssa. Hankkeen tavoitteena on tehostaa koulutustakuun toteutumista Uudellamaalla.

Lisätietoa hankkeesta: www.yhdessakoulutustakuuseen.fi